

ΒΙΚΥ ΤΣΕΛΕΠΙΔΟΥ

# Φιλελλήνων

ΝΟΥΒΕΛΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

ΑΘΗΝΑ 2018

ΝΕΦΕΛΗ / ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

---

Βίκυ Τσελεπίδου, Φιλελλήνων

Φωτογραφία εξωφύλλου: Βίκυ Τσελεπίδου  
Σχεδιασμός βιβλίου: Περικλής Δουβίτσας  
Διόρθωση-επιμέλεια: Βαρβάρα Καρζή

1η έκδοση, Νοέμβριος 2018

ISBN: 978-960-504-230-1

Για την ελληνική έκδοση:  
© Εκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ και Βίκυ Τσελεπίδου

Ασκληπιού 6, Αθήνα 106 80  
τηλ.: 210 3639962 – fax: 210 3623093  
e-mail: info@nnet.gr  
<https://nefeli.fairead.net>

Στον Σάκη  
και στην Πένυ

Ἦσκησας θεαρέστως  
καὶ τὸν καύσωνα θέρους  
ὁμοῦ σὺν τοῦ χειμῶνος τῷ ψύχει  
καθυπέμεινας ὁ ὢν γυμνός  
θεικῆ ἰσχύϊ, ἀσκητὰ ἔνθεε,  
Ἐνούφριε, ὡς ἄσαρκος  
διό σοι ἐκβοῶμεν πόθῳ  
Χαῖρε, τὸ καύχημα τῆς ἐρήμου  
χαῖρε, ὑπόδειγμα βίου θείου.  
Χαῖρε, τοῦ Χριστοῦ ὀπαδὸς γνησιώτατος  
χαῖρε, τοῦ ἐχθροῦ ὀλετῆρ ὁ δριμύτατος.  
Χαῖρε, γνώμων ὁ εὐθύτατος τῆς μονήρους βιοτῆς  
χαῖρε, νόμων εὐπειθέστατος τηρητῆς τῆς ἀρετῆς.  
Χαῖρε, ὅτι ἐδείχθης γενηρῶν ὑπερόπτης  
χαῖρε, ὅτι ἐφάνης οὐρανίων ἐπόπτης.  
Χαῖρε, θριξὶν ὁ μόνον σκεπόμενος  
χαῖρε, πηγὴ χαρίτων πολύκρουτος.  
Χαῖρε, πιστῶν τὸ θεόσδοτον ἔρκος  
χαῖρε, σοφῶν δυσαντίβλεπτον ὄρος.  
Χαίροις, μάκαρ Ἐνούφριε.

Μία, δύο, τρεις, δεκατέσσερις γάτες μέτρησε στην πιλοτή απέναντι ο Ζαφείρης. Τους ρίχνει φαγητό η κουφή κι έρχονται. Πώς το καταλαβαίνουν κάθε πρωί στις δέκα και την περιμένουν, στη σειρά τα κεσεδάκια, ένα ένα σκυμμένη η γριά τους τα γεμίζει. Την ώρα εκείνη έχει βάλει το φαί στη φωτιά ο Ζαφείρης και, μέχρι να πάρει την πρώτη βράση για να το χαμηλώσει, χαζεύει από το παράθυρο. Ο Ζαφείρης είναι συνταξιούχος της ΔΕΗ, μένει στον τρίτο, στο νούμερο 26 επί της Φιλελλήνων, όταν πέθανε η μάνα του έδωσε το σπίτι αντιπαροχή.

«Στα πενήντα κάτι βγήκα στη σύνταξη, μικρός. Άμα με ρωτήσεις, λες και δούλεψα πεντακόσια χρόνια. Καλά και πήρα ένα εφάπαξ, τ' άλλα όλα υπέρ του ελληνικού χρηματιστηρίου! Υπέρ πίστεως και πατρίδος, έτσι δεν το λένε; “Ζαφειράκο”, είπα, “πες πως πήρες μια Mercedes, πως βγήκες στην Εθνική και βάρεσες και διαλύθηκε τ' αμάξι και βγήκες εσύ από μέσα ζωντανός”. Δε σκάω. Άμα ήταν, μια ζωή μ' αυτά θα έσκαγα».

Η Δόμνα, χρόνια υπάλληλος σε ζαχαροπλαστείο, συνταξιούχος τώρα. Εξακόσια πενήντα ευρώ τον μήνα. Τον περασμένο Ιούνιο με τα κάπιταλ κοντρόλ, τις δυο εκείνες κρίσιμες εβδομάδες, καρφώθηκε από το πρωί μέχρι το βράδυ στην τηλεόραση. Στα εβδομήντα της έμαθε για το Grexit, το Eurogroup, το bail in, αυτό που συγκράτησε είναι ότι μπορεί να χάσει τις αποταμιεύσεις της, να της κόψουν τη σύνταξη στη μέση και, σε περίπτω-

ση που η χώρα πτωχεύσει, να της την κόψουν κι εντελώς. Η Δόμνα δεν έχει ούτε άντρα ούτε παιδιά. Μόνη της ζει στη Φιλελλήνων, στον δεύτερο όροφο, στο νούμερο 44, στο πατρικό της, που το έδωσε αντιπαροχή.

Η κουφή ταΐζει τις γάτες. Όταν από την οικοδομή διαμαρτύρονται ότι γεμίζει βρόμες κι ότι οι γάτες κουβαλούν αρρώστιες, τους δείχνει με χειρονομίες πως δεν ακούει. Δε βλέπει τηλεόραση, δεν έχει καν τηλεόραση. Η κουφή, η πρώην ξανθιά με τα γαλάζια μάτια, μένει σε μια από τις γκαρσονιέρες του πρώτου, στο νούμερο 31.

Για πολλά χρόνια ο Ζαφείρης γηροκομούσε τη μάνα του. Σήμερα προσέχει μια Φωτούλα στον δεύτερο όροφο του νούμερου 9, που είχε πάει στα νιάτα της για καλόγρια κι άρον άρον γύρισε πίσω. Της είπε η ηγουμένη ότι για να την κρατήσουν έπρεπε να τους γράψει το σπίτι –προτού γίνει ακόμη πολυκατοικία–, την υποτιθέμενη προίκα της, αλλιώς πώς. Τώρα, ό,τι χρειάζεται, ψώνια, φάρμακα, της τα πηγαίνει ο Ζαφείρης. Κατεβαίνει τα πρωινά στα καφενεία της πλατείας, στην επιστροφή κουβαλάει τσάντες με παραγγελίες της Φωτούλας, πονάν τα πόδια της, δεν μπορεί εκείνη. Κατά τις δύο, κολλάει τη μύτη της στο παράθυρο και περιμένει να τον δει να στρίβει στη Φιλελλήνων από τη Λόρδου Βύρωνος με τις τσάντες στο χέρι.

Η Δόμνα το πήρε άσχημα με τα κάπιταλ κοντρόλ. Της ήρθε μελαγχολία. «Δούλεψα, δούλε-

ψα, έχω τώρα αυτές τις τριάντα έξι χιλιάδες, μήνα μήνα ό,τι μπορούσα το έβαζα στην άκρη. Και έφαγα και γύρισα κι άλλους στήριξα και το σπιτάκι μου σουλούπωσα, δε λέω, όμως... μόνος του άμα είναι ο άνθρωπος, γυναίκα κι άμα είναι... Μην κοιτάς, όταν είσαι νέος δεν τα σκέφτεσαι αυτά· εγώ πάντως από μικρή, λες κι ήξερα, με τριβέλιζαν σκέψεις για τα γεροντάματα, τσούκου τσούκου τα μάζεψα, έχω και το διαμερισμάτάκι μου, λέω, κάποιος θα βρεθεί να του δίνω τη σύνταξη να με κοιτάει, κι από τα έτοιμα ύστερα κάνας έξτρα γιατρός, τίποτα ξαφνικό, καμιά υποχρέωση. Στο ΙΚΑ είμαι, τα φάρμακά μου εξασφαλισμένα». Σταμάτησε να τρώει. Μπουκιά δεν μπορούσε να κατεβάσει. Έναν, δυο, τρεις μήνες, όλη μέρα μπροστά στην τηλεόραση έσπαγε το κεφάλι της, στο δελτίο των έξι, των δώδεκα, των τρεις, των εννιά, των δώδεκα, στα έκτακτα, περίμενε κάποιος να της αναγγείλει την είδηση ότι επιτρέπονται εφεξής οι αναλήψεις, επιτέλους να πάει να πάρει απ' την τράπεζα αυτές τις τριάντα έξι χιλιάδες σπίτι της, να τις έχει κοντά της, ότι είναι δικές της, να είναι ήσυχη πως κανείς δε θ' απλώσει χέρι πάνω τους. Η Δόμνα έμεινε σαράντα κιλά. «Έχασε την αυτοπεποίθησή της», είπε ο Ζαφείρης, «δεν έχει ηλικία αυτό».

Παρκάρουμε στο προαύλιο, μπροστά στην κεντρική είσοδο. Βρέχει πολύ, γι' αυτό. Τα φώτα όλα έξω,

τα φαναράκια, οι προβολείς, αναμμένα, τα εξωτερικά ηχεία σε λειτουργία, ο Χατζηγιάννης τραγουδάει σε άδειο γήπεδο. Στην αρχή με το χέρι, μετά με το πόδι, σπρώχνει δυνατά ο Ζαφείρης την πόρτα, στο χερούλι ένα στεφάνι από συνθετικό έλατο, *Happy New Year 2016* γράφει πάνω στην κόκκινη κορδέλα. «Πιάνεται το χαλάκι καμιά φορά και μαγκώνει. Όταν βρέχει το βάζουν μόνο, για τα νερά, όχι συνέχεια, γι' αυτό βλέπεις και βάζω το πόδι. Και με το χέρι κρατώ αντίσταση, μόνο έτσι ανοίγει», εξηγεί.

Μπαίνοντας μας μπουκώνει μια έντονη μυρωδιά άνοιξης, κάποιο βαρύ αρωματικό χώρου, από αυτά τα φτηνά, τα βουλγάρικα. Παντού στους τοίχους ανθίζει περίλαμπρη η άνοιξη. Σιέλ, μοβ, λαχανί, τρκουάζ ντουβάρια, με λογιών λογιών αφίσες σε διάφορα μεγέθη, κολλημένες με σελοτέιπ, μια ζούγκλα, μια τροπική παραλία, ένα λιβάδι μαργαρίτες· στον τοίχο απέναντι, εκεί από όπου ξεκινάει ο διάδρομος με τα δωμάτια, ζωγραφισμένο ένα τεράστιο ουράνιο τόξο. Στη διαπασών ο Χατζηγιάννης. Δύο γυάλινες προθήκες στο πλάι με τζίτζιλα μίτζιλα, σουβέρ με το βελονάκι, πλεκτά κασκόλ, χειροποίητα φευτοκοσμήματα, αλλόκοτα διακοσμητικά από πηλό, βαζάκια, σταχτοδοχεία· στο κέντρο τής μιας προθήκης ένα εντυπωσιακό κατασκευάσμα από σπίρτα, κάτι σαν σπίτι-έπαυλη, «Απεδώ», λέει ο Ζαφείρης, στο κέντρο της άλλης ένα ιστιοφόρο από οδοντογλυφίδες.



Στρίβουμε στον διάδρομο, αριστερά δεξιά ανοιχτές πόρτες, στο βάθος μια ευτραφής κυρία με ροζ στολή σπρώχνει ένα διώροφο καροτσάκι, στον πάνω όροφο ένα εμαγιέ σκεύος χωρίς καπάκι. Με κινήσεις ζυγостаθμισμένου ρομπότ η κυρία με τα ροζ πιάνει κάθε φορά ένα βαθύ πλαστικό πιάτο από τον κάτω όροφο, το γεμίζει και, μαζί με μια φέτα ψωμί κι ένα κουτάλι τυλιγμένα σε χαρτοπετσέτα, προσεκτικά -σούπα θα 'ναι-, με τα μάτια στο πιάτο και τα φρύδια σμιχτά μπαίνει με βαριά βήματα από δωμάτιο σε δωμάτιο· βγαίνει ανάλαφρη, στις μύτες σχεδόν, σιγοτραγουδώντας. Κάθε τόσο κοντοστεκόμαστε. Ο Ζαφείρης όταν σου μιλάει θέλει να τον κοιτάς στα μάτια. Δε σ' το ζητάει, μα το θέλει. Σταματάει να προχωράει όταν του 'ρχεται να μιλήσει και γυρνάει όλο του το σώμα, όχι μόνο το κεφάλι, προς τα σένα.

Στον δρόμο, μέσα στο αυτοκίνητο, τα λέγαμε. «Την άγρια φύση του ο άνθρωπος δεν την ξεχνά, πολλές φορές ξαναγυρνά. Και με τον πνευματικό μου που το συζήτησα, έτσι είναι, λέει, συμφωνεί. Όταν αποδεχθείς ότι ο άνθρωπος είναι έτσι, τότε δε σε στεναχωρούν όσα συμβαίνουν. Γιατί ο άνθρωπος έτσι είναι, λες· δε λες τι άδικο, τι πρόστυχο. Έτσι αφού είναι ο άνθρωπος;»

Κάνοντας πως κοιτάζω ίσια μπροστά στον διάδρομο ρίχνω κλεφτές ματιές στα δωμάτια, δήθεν πως από μόνο του φεύγει το μάτι πλάγια. Έχω απόλυτη συνείδηση της αναίδειάς μου κι όμως, μα-

γνητισμένη, συνεχίζω. Δε νιώθω διόλου ανασφαλής εδώ μέσα, ίσως γι' αυτό. Ζευγάρια ματάκια από τις ανοιχτές πόρτες με κοιτάζουν κι αυτά. Γέρνουν όσο μπορούν το κορμάκι τους για να δουν ποια είναι η άγνωστη φωνή που περνάει απέξω αεράτη με τα τακούνια της· σαν πλειμομπιλάκια ένα ένα τα κεφαλάκια γυρίζουν προς το μέρος μας, σε κάθε δωμάτιο η ίδια κίνηση, όλο και πιο κοντά στο καρτσάκι της μαγεύρισσας πλησιάζουμε.

«Το χειρότερο», λέει ο Ζαφείρης, «είναι όταν μαλώνεις με τον εαυτό σου. Δεν μπορείς εκεί ν' αποφύγεις τον καβγά, να πεις “ξες τι, σηκώνομαι και φεύγω”. Άπαξ και μπεις στον καβγά, άντε βγες ύστερα. Εγώ δεν κάνω τέτοια. Χρόνια έχει που δεν κάνω. Γιατί μετά πρέπει να το παίξεις και διαιτητής, τώρα τον εαυτό σου ή εσένα τον ίδιο να υποστηρίξεις; Άμα φτάσεις εκεί, πάει το 'χασες. Εγώ δεν κάνω τέτοια».

Το προσωπικό μας στις στολές του πηγαينوέρχεται τρισευτυχισμένο. Σχεδόν τον φάγαμε τον διάδρομο, η μαγεύρισα πάρκαρε το καρτσάκι της σε μια εσοχή του τοίχου. Από τις δυο πλευρές του διαδρόμου τα κεφαλάκια συνεχώς τεντώνονται, θέλουν οπωσδήποτε να μάθουν ποιοι είναι εκεί έξω, εν τω μεταξύ κάποιος καθυστερεί ν' αλλάξει το σιντί που τελείωσε. Ολόιδια μεταξύ τους ανθρωπάκια, πλειμομπιλάκια, άσπρα λεπτά μαλλάκια, τριζάτα κόκαλα, κυρτωμένα κορμάκια μέσα σε μακριές βαμβακερές νυχτικιές με κίτρινα ανθάκια,

φαφούτικα, κοντούλικά, διαφανή, ξαπλωμένα τα πιο πολλά στα κρεβατάκια τους –και άντρες, κάποια από τούτα τα γριούλικά πλασματάκια μέσα στις νυχτικιές θα είναι στα σίγουρα άντρες–, από παντού πετάγονται κεφαλάκια.

Στο τέρμα του διαδρόμου ένα πλαστικό χριστουγεννιάτικο δέντρο με λωρίδες βαμβάκι στα κλαδιά και τα λαμπάκια του σβηστά. Ακριβώς δίπλα του μια σκάλα. Την ανεβαίνουμε. Το δωμάτιο ανήκει στις λεγόμενες σουίτες, δε χτυπάμε, ανοίγουμε κατευθείαν, μας περιμένει.

«Η Ρέα της Θεοπούλας, τη θυμάσαι; Έφερε τα χαρτιά. Ε, θα 'χεις χρόνια να τη δεις. Που ζούσαν οι παππούδες, την έφερνε η Θεοπούλα στη γειτονιά».

«Ναι, πώς, βέβαια, ουουου, ολόκληρη γυναίκα! Αυτή δε θα με θυμάται. Με γνώρισες; Τόση που έμεινα, με γνωρίζεις; Αν δε σου έλεγε ο Ζαφείρης, έτσι να με 'βλεπες στον δρόμο θα με καταλάβαινες ποια είμαι;»

Χτυπάει η πόρτα, μπαίνει μια εργαζόμενη με γαλάζια στολή, κρατάει ένα λευκό φανελάκι με τيرانτα, «Δεν πρόλαβα να μαρκάρω τα ρούχα σου ακόμη, αυτό δικό σου δεν είναι;».

«Όχι, όχι, τι δικό μου, άλλο είναι αυτό. Τα δικά μου έχουν νταντέλα μπροστά».

«Δεν μπορεί, δικό σου είναι».

«Τώρα τα πήρα όλα, μια εξάδα, που θα 'ρχόμουνα, να ο Ζαφείρης πήγε και τα ψώνισε, όλα ίδια είναι τα δικά μου, τα ξέρω, με νταντέλα».

«Δείξ' της», πετάγεται ο Ζαφείρης, «δείξε στην κοπέλα αυτό που φοράς να καταλάβει, κάτσε να σε βοηθήσω», της ξεκουμπώνει τα πρώτα κουμπιά της νυχτικιάς, της δείχνουν κι οι δυο μετ' επιτάσεως τη δαντέλα στο φανελάκι που φοράει.

«Ε, μήπως ξεχάστηκες και μαζί με τα καινούρια έφερες κι από κανένα παλιό, εγώ μια φορά θα το μαρκάρω με τα δικά σου αρχικά αυτό, να μην ξαναμπερδευτούμε, ό,τι άλλο έχω είναι μαρκαρισμένο, δικό σου θα 'ναι, δεν μπορεί, δεν ήρθε άλλη τελευταία».

«Πόσοι φιλοξενούνται εδώ;» τον ρώτησα καθώς ανεβαίναμε τις σκάλες.

«Εξήντα επτά άτομα».

«Λίγοι δεν είναι;»

«Ε, παν - έρχονται», μειδιά, «άλλοι μπαίνουν, άλλοι βγαίνουν, συνέχεια αδειάζουν θέσεις. Κι από τις εξήντα επτά θέσεις, να ξες, ο διευθυντής κρατάει πάντα τις δύο ελεύθερες για ώρα ανάγκης, για μια ειδική περίπτωση».

Ο Ζαφείρης είναι μια τέτοια ειδική περίπτωση, για χρόνια έψελνε στο παρεκκλήσι έξω στην αυλή, τους ξέρει όλους εδώ. Του είπε ο διευθυντής: «Είμαστε φουλ. Φέρ' την όμως, θα τη βάλουμε στη σουίτα, θα υπογράψει πρώτα ένα χαρτί να μπαίνει κάθε μήνα η σύνταξή της με πάγια εντολή στον λογαριασμό μας».

«Τι, όλη η σύνταξη;» ρώτησε ο Ζαφείρης.

«Ε, όλη», είπε ο διευθυντής.

Ξαναχτυπάει η πόρτα. Αυτή τη φορά μπαίνει λυγερή και κουνιστή μια πολύ νέα κοπελίτσα, όλο νάζι, αδύνατη, με το καρό παλτουδάκι της και τον σάκο στην πλάτη, φαίνεται πως μόλις σχόλασε, «Κυρία Δόμνα», λέει περιχαρής, «Κοίτα τι σου 'χω! Μελομακαρονάκι!». Το αφήνει συνωμοτικά στο κομοδίνο μέσα σε μια χαρτοπετσέτα με Αγιοβασιλάκια και, ζητώντας συγγνώμη για τη διακοπή, μας εύχεται καλό βράδυ και κλείνει μαλακά την πόρτα.

«Δίκιο έχει ο Ζαφείρης», λέει η Δόμνα, «δεν πρέπει οι κακές σκέψεις να μου τρων το κεφάλι, αλλά αυτό από μόνο του έρχεται».

«Ε, και τι θα γίνει άμα σ' τα κόψουν;» ρωτάει ο Ζαφείρης. «Όπως όλος ο κόσμος, κι εσύ. Μ' αυτά που έχεις, μ' αυτά θα ζήσεις. Μαζί του κανείς δεν τα πήρε. Υγεία να 'χουμε, τα λεφτά δευτερεύοντα».

«Ναι, βρε αγόρι μου, σωστά λες, όμως τα λεφτά αυτά, μην κοιτάς άλλοι, εγώ μια ζωή, λες κι ήξερα, για έναν σκοπό, γι' αυτά τα ρημάδια τα γηραιατιά τα μάζευα. Γι' αυτό τα δούλεψα. Στα καλά καθούμενα να 'ρθουν τώρα αυτοί να τα πάρουν, κλεψιά δε 'ναι αυτό; Ποιόνα έβλαψα;»

«Ε, κι είδες τι έπαθες, όλο αυτά κι αυτά... Άντε φά' το το μελομακάρονο, μπας και πάρεις κάνα κιλό. Άμα δεν πάρεις είκοσι, τριάντα κιλά, δε βγαίνεις αποδώ, δε σε βασιζομαι, είδες που λιποθύμησες προχθές... Καλά κι ήσουν εδώ και σ' έτρεξαν μάνι